

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 7. Pazdziernika V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG V. S. d. 24 Września. Dalsze czynności wojsk Rosyjskich w Finlandyi. Ośm szwadronów dragonii, dwa muszkieterskie i jeden strzelecki, z czwartey diwizji pólki, sto koniaków, i kampania konney artylleryi, rozkaz odebrały, odciągnąć nieprzyjaciela z tego stanowiska iakie zajmował przy Taywoli przeciw Kuopio, gdzie korpus GL. Tuczkowa nayduie się, i usmierzyć buntownikow Karelii. Ten oddział oddany został pod kommendę Generał Adiutanta J. J. Mei X. Dołhorukiego, który przybywszy 4 sierpnia do Serdobola, przyjął dowodztwo, postąpił, zajął Ruskial, i w tem miejscu iako i okolicach iego utwierdził się. Wszystkie usiłowania nieprzyjacielskie do zniesienia naszych forpocztow koło Piligiarwi rozłożonych, daremnemi uczynił.

Mając nieprzyjaciel dostateczne siły pod Kidesa, utwierdzony szanćami i baterjami pod Kemi postanowił działać na Serdobol i Jakiniwari dołem jeziora Pasaiarwi przez Ugoniemi. GA. X. Dołhoruki odparł natarczywych Szwedów, d. 14 sierpnia sam z oddziałem opuścił Ruskial, na przód postąpił i zbliżył się do Piligiarwi i Pigiemi. Cofnął nieprzyjaciel z tych miejsc swoje oddziały do Kemmi, gdzie walczyć przedsięwziął. Napadziony przez podjazd dla przecięcia drogi postany uciekać musiał. Wojska zatem nasze opanowały Kemi. Nieco pierwiey nim cały nasz oddział wystąpił z Ruskial, GA. X. Dołhoruki wysłał z Kalamo Półkownika Gerngrossa z batalionem strzelców, trzema szwadronami dragunów, przez Kides do Suorlax. Półkownik Gerngross i drugi Graf Gudowicz mieli rozkaz, razem zaczynać walkę z nieprzyjacielem, pierwszy w Pichois, drugi w Pichoisalo. Wszystko spełniono z naywyższą dokładnością; krótko się broniąc nieprzyjaciel udał się na łodzie i szukał ratunku w ucieczce. Zostawił na placu 80 zabitych, 16 jeńców, w których liczbie nayduie się Urzędnik Kideski i Kesalacki, Lewenmark. Strata nasza nie przechodzi 3 zabitych i 5 ranionych. Rozkazał więc GA. X. Dołhoruki Półkownikowi Gudowiczowi zająć Suorlax.

Spotkał się nieprzyjaciel z iedną kompanią strzelców i puł Szwadronem dragunów, na drodze z Kemi do Glomansi idącey, gdzie po krótkiey rozprawie, legło 10 Szwedów a 6 w niewolę poszło, z naszej strony ieden dragun zabity. Major Szenni z dwoma kompanjami strzelców oraz dwoma i pół szwadronami dragunow, postany był dla wysledzenia iego istotney siły, i wyparcia z lasu. Przyszło więc walczyć pod wsią Watalo; stracił nieprzyjaciel 20 zabitych i 3 jeńców GA. X. Dołhoruki dowiedziawszy się, że Milicia Jlymanska zgromadziła się w Kononiemi, posłał tam Półkownika Gerngrossa z ośmiu kompanjami piechoty,

iednym szwadronem dragonów i z iednym działem konney artylleryi. Nie miał czasu nieprzyjaciel zebrać więcej nad 800 ludzi; cała kupa przepędzona została. Wojska zatem nasze osadziły Kononiemi.

GA. X. Dołhoruki uczynił, dla utrzymania mieszkańców Karelii w spokojności, tak mądre rozrządzenia, że one we wszystkim odpowiedni osiągnęły skutek. D. 22 sierpnia opuścił Kemi, z całym swoim oddziałem kierując drogę do Jonze. GM. Arseniew został w założonych fortyfikacyach pod Kemi, z 5 kompanjami Nawagińskiego muszkieterskiego pólku, iednym szwadronem dragunow, i dwoma działami. Utwierdzone stanowiska na drodze do Jlomansy idącey, osadzone zostały kompanją muszkietyerow, oddziałem Półkownika Grafa Gudowicza znajdującym się w Suorlax, i częścią dragunow do czynienia rozjazdow. Półkownikowi Gerngrossowi rozkazano iść nayspieszniey z Kowero przez Sarwinze, i naysilniey uderzyć na nieprzyjaciela broniącego przeprawy pod Taypola Nestirinzara. Pomysłny skutek odpowiedział przedsięwzięciu; cała Milicia Pilkeska, z 200 ludzi regularnego wojska, straciwszy niemało, w rozsypkę poszła. Półkownik Gerngross przeprawił się zatem z swoim oddziałem przez rzekę Pelis.

D. 23 sierpnia rozkazano Półkownikowi Gerngrossowi iść przez Waskuwara do wsi Ultala i z tyłu uderzyć na nieprzyjaciela Sam zaś GA. X. Dołhoruki zbliżywszy się do Jonze, przeprowadzić się zaczął, dla zdobycia okopow na wyspach po tey stronie Pilisy usypanych; lecz nieprzyjaciel postrzegłszy ten zamiar, a lękając się działania trzech naszych łodzi, cofnął się z niezwyčajnym pośpiechem drogą do Taypola, i nie zastanowił się tylko z tey strony Sarkaiarwi. GA. X. Dołhoruki utwierdziwszy się w Jonze przedsięwziął wytepić nayspieszniey znajdujących pod Sno nieprzyjaciół, a potem uczynić obrót dla połączenia się z GL. Tuczkowem. Oprócz tego co się powiedziało, żadne nie nastąpiło ze strony nieprzyjaciela godne uwagi poruszenie. Owszem zupełna cichość i spokojność w tey stronie panują. GA. X. Dołhoruki donosi woiennemu Ministrówi, że powierzone iemu wojska opatrzone w żywność aż do 12 września. Reszta późniey.

W nadgodę zastug uwolniony od służby Brygadier Tiutczew został aktualnym stanu konsyliarzem. Były GM. Artylleryi Szaposznikow będzie Sowietnikiem w Expedycyi do podpisywania assygnacyow bankowych. Nadworny konsyliarz Stackelberg został kolleskim konsyliarzem. Gubernatorem Finlandzkim będzie aktualny stanu konsyliarz Repiew. S. Petersburgski woienny Gubernator G. piechoty X. Labanow Rostowski sprawować odtąd

będzie obowiązki cywilnego Gubernatora. Tajny konsyliarz Gołubców został aktualnym tajnym konsyliarzem. Członek Synodu Metodiusz ozdobiony został krzyżem brylantami sadzonym. Tajnemu konsyliarzowi lesnego wydziału Dyrektorowi Gablicowi darowane na lat 12 Starostwo Daugowskie, w Pcie Trockim leżące, po śmierci terazniejszego possesora Xawerego Brzostowskiego z obowiązkiem płacenia kwarty, nim ten umrze odbierać będzie z kassy co rok rubli 1500 srebrem. Aktualnemu stanu konsyliarzowi Posnikowemu darowane na lat 12 Starostwo Okmiańskie, w Powiecie Szawelskim w dożywotniej posessyi GL. Vietyngoffowey będące, po śmierci terazniejszey possessorki, z obowiązkiem płacenia kwarty, a tymczasem odbierać będzie co rok rubli 1200 srebrem. Aktualnemu stanu konsyliarzowi Eminowi darowano na lat 12 z obowiązkiem płacenia kwarty Starostwo Mścibowskie w Pcie Wołkowyskim leżące, w dożywotniej posessyi Xawerego Brzostowskiego będące, do śmierci zaś iego odbierać będzie co rok po rubli 1000 srebrem. Półkownikowi Dochtorowi na lat 12 bez kwarty Starostwo Łoyciewskie w Wiłkomierskim w posessyi Józefa i żony iego Bolcewiczów będące, oraz drugie Okmiańskie w tymże Pcie w posessyi Jgnacego Zabiety, nim ci życie skończą odbierać będzie co rok po 1000 rubli srebrem. Półkownikowi Filisow na lat 12 bez kwarty Starostwo Urzeckie w Wileyskim pod dożywociem Wincentego Wołodki, i drugie Pyszczańskie w Borysowskim pod dożywociem Wincentego Biełkowicza, a do ich śmierci odbierać będzie po 1000 rubli srebrem. Maiorowi Gawerdowskiemu na lat 12 bez kwarty dzierżawę Kutym w Rosieńskim, i Starostwo Gayłowcy w Telszewskim, w zawiadywaniu skarbowem będące, oddać przyzwyczajonym porządkom kazano. GL. Konowicem pochwalny reskrypt odebrał. Aktualny stanu konsyliarz Finlandzki Gubernator Emin order S. Anny pierwszej klasy, drogiemi kamieniami ozdobiony otrzymał.

PARYŻ d. 20 września. O Hiszpanii i Portugallii wiadomość następującą odbieramy. G. Wellesley lądował pod zamkiem Peniche, nie mając przy sobie nad 6 do 7 t. żołnierzy Angielskich. G. Junot stał oszańcowany w mocnym stanowisku pod Lisboą, który ponieważ nie korzystał z pierwszej chwili, i nie uderzył na słabego nieprzyjaciela w początkach, dla niewiadomej przyczyny, Wellesley nie tracąc czasu drogiego zciągnął większą potęgę, i już mógł mierzyć się z wojskiem Francuzkiem w polu otwartem. O powodzeniu stron przeciwnych równie milczą Paryżkie iak Londyńskie pisma; tę iedynie powieść mamy, że rząd nasz morzem ani lądem żadnych prosto doniesień od G. Junot nie odebrał, albo też nie ogłosił; i podobno z nim komunikacya otworzona przez Marszałka Bessieres po zwycięztwie w Rioseco, powtórnie została przeciętą.

Zawczesna powieść była o przybyciu do Paryża G. Dupont; niewiadomo kędy się znajduie; szczątki wojsk iego do Rochefort ieszcze nie są odesłane; lękamy się nawet o los ienców naszych słysząc z drugiej strony, że pospólstwo Hiszpańskie

obchodzi się nie ludzkim obyczaiem z poymanem w drugich zdarzeniach Francuzami, iakoteż z rannionemi i choremi których w szpitalach znalazło. Generałowi Castannios w czynnościach wojennych pomaga najwięcej G. Reding Szeł półków Szwajcarskich na żołdzie Hiszpańskim służących, brat Redinga, który przed kilko laty był Landammanem RPtey, zrobił w całym narodzie rewolucyą, dał prawo nowe, i nakoniec urząd ztracił po wtargnieniu Marszałka Ney do Szwajcarów na czele woyska Francuzkiego. Dupont zapędziwszy się pod Sewilę nie miał przy sobie nad 8 t. żołnierza; G. Wedel 6 t; d. 17 lipca atakowali potężnie Hiszpani, bronili się dzielnie Francuzi liczbą słabsi, bitwa trwała dzień cały, odnowiona rano nazajutrz przedłużyła się do wieczora; d. 19 Dupont ofiarował Hiszpanom kapitulacyą, która ledwie nazajutrz wiadomy skutek wzięła.

Rokoszenie względ mieć przestali na prawo narodów w Maladze, gdzie Konsula Francuzkiego zamordowano. Junty Sewilska i Valencyi w ścisłym są związku; Galicyjska u nich wzgardzona, pewnie dla tego, że wodz iey Cuesta dał się zwyciężyć. Catalończykowie nic spólnego nie mają z drugimi prowincyami. Sarragossa czyli była ostatecznie dobyta przez Francuzów, i dotąd w ich mocy zostaje, twierdzić nie możemy; słyhać, że mnóstwo trupów nie grzebionych, któremi wszystkie domy, rynki, ulice zawałone były, w kraiu i czasie gorącym sprawiły zarazę, od której unikając woyska nasze cofnąć się miały. Z regimentów Hiszpańskich w Danii pierwszy poymany i rozbroiony jest Algarvia konny, żołnierze do Magdeburga odesłani; do teyże twierdzy poydą inni których z Selandyi, i Jutlandyi Marszałek Bernadotte kazał do Niemiec prowadzić. Gdy korpusy Ney i Victor pospieszają na wozach ku Pyreneyskim góróm, powiadaią u nas, że woysku pod Marszałkiem Soult zastępującemu Pomeranią i Marchią Brandeburską na miejscu zostać kazano; Mortier ponieważ wyciągnął już ze Szlaska, zatrzymać się ma w Frankonii, i pod Bareuth obozem stanąć.

Junta nadzwyczajna zwołana była 26 sierpnia w Bilbao, w Biskaii. Prezydował w niej na rozkaz Króla Massaredo G. Kapitan sił morskich i Minister. Po oprawdzeniu pełnomocnictwa Deputatom od 113 gromad danego, Prezydent mówił o klęskach iakich Hiszpania doświadcza, gdzie zanie policzona jest nędza familiow z domow własnych wygnanych, iek matek, płacz sierot, które bez przytułku zostają, o ostatnim rozruchu wszczętym przez ludzi złośliwych w Bilbao. Zakończył na tem iż obywatele Biskaii iść za rozumem powinni; zgodzić się nato co Napoleon raz przedsięwziowski nigdy nie może cofnąć; na co wielkie Mocarstwa lądowe zgodziły się, i nowe listy wierzytelne do ich Ministrow posłały, co ogromne armie wesprą i utrzymaia; przywiązać się do Józefa Napoleona Króla Hiszpanii, który chce zagrześć w niepamięci obłąkanie buntowników, i nie karać iak tylko dowódcow i sprawcow rozruchu, wylać na kray swoje dobrodzieystwa, i czynić wszystko dla uszczęśliwienia narodu. Azatem wezwał deputatow do podania projektów Królowi dla utrzymania porzą-

dku i szczęścia tego kraiu. Członki Junty oświadczyli, iż do rozruchu w Bilbao bynajmniej nie należeli, że chcą zawsze wierni zostać Królowi; że pragną dla zachowania powagi Junty, urządzić się prowincjonalną, któraby potłumiła burzliwych; zawdzięczając zamiary dobroczynne Króla zaprzysięgła Junta miłość wierność i posłuszeństwo Królowi Józefowi.

Dnia 11 na ostatniej paradzie, zgromadziwszy Imperator straż przednią w ścisłe szeregi, rzekł do żołnierzy. Po odniesionych zwycięstwach nad Dunajem i Wisłą, nagłym marszem Niemce przebyłście, dziś chcę, byście chwili iedney nie odpoczywając, całą Francją przebiegli. Żołnierze! wy mnie potrzebni iestescie. Anglicy naiezdzią Portugalią i Hiszpanią. Nieście wasze orły tryumfujące aż do kolumn Herkulesa. Niech obrzydły Lampart ich widokiem przerażony precz ucieka. Zemściście się za obelgi nam wyrządzone. Przewyższyście najsławniejsze woyska tegoczesne, ale czyż wyrównaliscie chwale Rzymskich zastępów, które w iedney kampanii tryumfowały nad Renem i Eufratem, w Jllirii i Hiszpanii. Długi pokoy, szczęśliwość trwała, będą owocem pracy waszey. Francuz prawdziwy, nie może i niepowinien udać się do spoczynku, nim morza otworzy i wyzwoli. Żołnierze! wszystko to co uczyniliscie i jeszcze dla szczęścia ludu Francuzkiego uczynicie, oraz dla moiey chwały zdziałacie, na wieki w sercu moim zachowam.

D. 17 września Imperator Napoleon podpisał nową względem Uniwersytetu uchwałę. 1 Wielki Mistrz Uniwersytetu wykona w kaplicy Imperatorskiej z zwyczajną Arcy Biskupom ceremonią, przysięgę w słowach. N. Panie! przysięgam Bogu i W. J. Mci, że wypełnię obowiązki na mnie włożone, że użyję władzy mnie danej dla uformowania obywatelów przywiązanych do religii, oyczyny, Monarchy i rodziców; że rozszerzać będę wszystkimi sposobami światło, nauki, i dobre obyczaje; że one uwiecznić będę dla chwały twoiey dynastyi, szczęścia dzieci, i pokoju oyców. 2 Od 1 stycznia 1809 edukacja publiczna w całym Państwie porucza się iednemu Uniwersytetowi. 3 Wszelka szkoła, któraby nie miała Dyplomu od Wielkiego Mistrza zamknięta będzie. 4 Dla uformowania Uniwersytetu nie konieczne na ten raz, lecz trzeba od r. 1815 stycznia 1, aby członki przeszli wszystkie stopnie fakultetu. 5 Przed 1 następującego grudnia, Arcy Biskup lub Biskup każdego mieysca, gdzie będzie Akademia, i w niej fakultet teologii, przedstawi W. Mistrzowi, zdatnych na Dziekanów i Professorów teologii, do wyboru. 6 Do fakultetów teologii w Strasburgu, Genewie, i trzeciego, który będzie ustanowionym w Montauban, Prezydenci konsystorzów w tych miastach przedstawia kandydatów. 7 Wielki Mistrz wybierze dziekanów i Professorów przed 1 stycznia 1809 zliczby kandydatów których być powinno trzy razy więcej niż jest placów. 9 Wielki Mistrz rozdawać będzie Katedry w fakultecie teologii do r. 1815 stycznia 1, a Katedry nauk i umiejętności do r. 1811. Od tego czasu napotem przez konkurs oddawane będą. 10 Aż do 1 stycznia 1815

porządek stopniów w mianowaniu urzędników nie będzie zachowany. Zaden nie będzie mógł zostać Officyalistą w Uniwersytecie iub Akademii; niemając lat 30 skończonych. 11 Wszyscy którzy przez lat 10 uczyli, mają prawo mieć diploma od W. Mistrza, na stopień ich urzędowi odpowiadający. Ci którzy wybrani będą bez zachowania powyższego porządku; podani zostaną do approbaty Imperatorowi; który jeżeli na wybor zezwoli, odbiora patenta na stopnie ich urzędów odpowiednie. Imperator mianować będzie konsyliarzów tytularnych, którzy odbierać będą honory z pensją do ich przywiązana. W lat pięć wezmą patent na konsyliarstwo dożywotnie, jeżeli przez ten czas sprawdzą zaufanie i nadzieie ich Monarchy. 12 Przed 1 stycznia 1809 W. Mistrz podług prawideł ustanowionych wybierze konsyliarzów zwyczajnych, Inspektorów Uniwersytetu, Rektorów i Inspektorów Akademii, Prowizorów i Cenzorów w Liceach. 12 Wszyscy Inspektorowie, Prowizorowie, Cenzorowie, Professorowie i iakimkolwiek tytułem edukacyi publiczney służący obiawić powinni W. Mistrzowi przed 1 listopada, jeżeli chcą być częścią Uniwersytetu Imperatorskiego i przyiac należne powinności. 15 Przed 15 stycznia wszystkie członki Uniwersytetu wykonaia przysięgę przepisana w uchwale 17 marca postanowionej, bez czego sprawować swoich obowiązków nie będą mogli. 15 W. Mistrz wybiera ze trzech kandydatów, których Podskarbi przedstawia, generalnego Kassiera Uniwersytetu; ten obowiązany pilnować całosci dochodów i rozchodów, bydz uległym Podskarbiemu, i roczny rachunek zdawać. 16 Artykuł 90 i 94 uchwały 17 marca, co do wyboru Inspektorów Uniwersytetu i Rektorów Akademii, zacznie się wykonywać od 1 stycznia 1811 r. 17 Główna pensya młodzi składać się będzie roku pierwszego ze stu uczniow, drugiego z 200, trzeciego roku liczba dopełniona będzie. 18 Naczelnik tej szkoły wybrany będzie przez W. Mistrza z pomiędzy konsyliarzów dożywotnich. 19 Dom dla wysłużonych zostanie wyznaczony w ciągu roku 1809. 20 Jak dotąd 25 część zatrzymywała się z pensyi Prowizorów, Cenzorów, i Professorów, na złożenie funduszu na czas wysługi, tak napotem ona ze wszystkich pensyow Uniwersytetu wytrącana i składana, na fundusz wysługi będzie. 21 Przychody w Lyceach będą do kassy Uniwersytetu wnoszone co miesiac, za rozkazem Ministra wewnętrznych interessow i kwitacyą Kassiera Uniwersytetu. 22 Opłata roczna z miast będzie wnoszona co miesiac do kassy w Lyceach. 23 Domy Lyceow, Kollegiow i Akademii, utrzymywane będą kosztem tych miast, gdzie one będą założone. Azatem obywatele składać będą summy potrzebne do ich utrzymania i naprawienia. 24 Kassa umarzająca ma prawo pożyczyc Uniwersytetowi Imperatorskiemu million na piąty procent. Uniwersytet w miarę przychodu wypłaci się z długu. 25 Roczna nadgroda dla uczniow w artykule 137 uchwały 17 marca wymienionych, iest dwudziesta część płacy, iaką z nich wnosi każdy do pensyow, Instytutow, Kollegiow, Liceow, Seminariow. 26 Nadgroda dla uczniow zewnętrznych, na mialych pensyach będących, opłacaiających się lub dar-

mo utrzymywanych wynosi równą sumę tej płacy iaką sami wnoszą. 27, 28, 29 i 30 Dyplomatę pozwalające otworzyć szkołę, pieczęć, opłacane bydź powinny po 200, 300 400 i 600 frankow przez Instytutorów i tych co one otrzymują. W. Mistrz Uniwersytetu Fontannes wykonał przepisana przysięgę.

Biskup w Soissons, rozesał okolne listy do wszystkich Plebanów swojej Diecezji, aby zachęcali lud Francuzki do czynienia wszelkich ofiar oyczynie i Imperatorowi, a mianowicie aby zapalali młodź do poświęcenia się szczęściu i chwale ich oyczyny. G. Sebastiani obeymie dowodztwo nad jedną dywizją armii Hiszpańskiej. Dywizye jedne po drugich ciągną przez Nancy, Dijon, Paryż, Orleans, Tours. Przez departamenta Indre i Loire ciągnąć ma wielka armia dni 12, codzień po 2000 ludzi. Donoszą z Bayonne że Król Katolicki przybył do Calahorra 31 sierpnia, gdzie był przyjęty z najwyższą radością; nieprzyjaciel opuścił Tudela ścigany w swojej ucieczce. Regiment kawaleryi Portugalskiej przechodził przez Lyon do Grai. Królowa Neapolitańska iadąc do swojej stolicy nocowała w Lyonie dnia 10. Wyjazd Imperatora do Niemiec niezdale się daleki; towarzyszyć mu będą Xze Benewentu, Neufchatel, Frioul. Skrzynie z sprzętami i wiele koni przodem posłano. W fabryce porcellany Sevres umyślnie przygotowano serwis rzadkiej piękności Miasta Francuzkie wystawiają bramy tryumfalne, dają wspaniałe uczyty dla wielkiej armii, która do Hiszpanii pośpiesza. Jey środkowym kolumnom Labruyere dowodzi. Piszają z Bayonne że Legion północny nad Ebro 200 Arragonczykow zabił, a 300 wziół w niewolę. Francuzi utrzymują się w swych stanowiskach. Hispański Konsul w Bayonne aresztowany, Francuzki w Walencji zamordowany.

Jeden z dziennikow następujące pisze nad wojną Hiszpańską uwagi. Anglia toż samo działa w Hiszpanii, co ta za czasow ligi czyniła we Francyi. Ma ona radę szesnastu. Król Jerzy z niewzględnym na Katolickow Irlandzkich, przybrał postać syna Karola 5. Woyska Napoleona bronieć muszą handel, światło, ludzkość i wszystkie dobrodziejstwa towarzyskie przeciwko zażartym wieśniakom, dumnym żebrakom, i tym którzy zbroczeni krwią w półobywatelów zaczęli od mordow i pożogi. Sam postrach może uspokoić szaleństwo ludu. Wielkiego trzeba usiłowania aby go zbawić, i wydobyć z ucisku lepszych szlachetniejszych i uczeńszych Hiszpanów. Tłumy losem zebrane, toporem zmuszające wodzow do prowadzenia siebie, czyż nie są przerażone okropnemi klęskami, które przed powodzeniem nastaly? Gdy Junty, rady, zgromadzenia i wszystkie władze w niezgodzie, upodlone, wydadają odezwy pełne przesadzoney dumy, buntownicy rozsypują się niosąc postrach i spustoszenie po wszystkich wsiach i miastach. Nie śmiają zbliżyć się do Ebro, ani miast dobywać, ani umieją obronieć tych w których przyięci zamkną się. Nie widać u nich ani słyhać huku artylleryi. Arragonia ma wiele do wymówienia Andaluzji, Biskaia podbita przekonala się, że rachuby na pomocy sąsiedzkich prowincji zawodne były. Nawar-

ra gotowa walczyć z rokoszanami, Katalonia przestała im dawać posiłki. To umysłow zdrętwienie i ta niezgoda, czyż niewyjawiają Anglikow na ich brzegi wysadzonych? Wylądowawszy nie myślą bronieć ludu przez siebie uzbroionego, lecz sami dla swojej obrony tłumy zwołują; podobni do maytkow którzy wysiadłszy z okrętów lękaia się od nich oddalić. Ostrożności w Quiberon użyte, posłużą do wyprowadzenia z Hiszpanii ich woysk w tej całości, iak z nadbrzeżow Bałtyckiego morza powrócili. Zawsze jedna zdrada drugą przeplata i hańba po hańbie idzie.

Bydź może że Ministrowie, niszczącey woynystronnicy, niewytrzymają ostatniey tej proby. Do stycznia bunt Hiszpański zgaszonym będzie, a do tego czasu wiele wypadkow zaydzie, które posłużą ludowi Angielskiemu do ich oskarżenia w Parlamencie w tej porze naywięcey rozbierającego. Niema Francuza a nawet i cudzoziemca któryby o tem wątpił. Jezeli woyska Angielskie walczyć będą, ich klęska przerazi wyspiarzow niemogących urządzić obronę przeciwko wylądowaniu. Jezeli pierzechną nie walcząc, nie nie potrafi zatrzec tej hańby imienia Angielskiego, nie omamną Ministrowie ludu. Nie weszy nasiona zdrady i wiarołomstwa w Prussach zasiane. Nieszczęśliwy kraj zapewnił sobie pokoy potrzebny. Austria równie potrzebna pokoiu, którego utrzymanie zaprzysięgł Monarcha, podwaja gorliwość w powszechney lądzie sprawie. Do miesiaca stycznia lub ieszcze pierwiey, dway potężni Monarchowie przyiaźnią związani, mogą zapewnić tryumf tej sprawie, pokoy Europie, i wyzwolić handel świata.

WIEDEN d. 17 września. W wielu zagranicznych pismach umieszczono ciekawe domysły o przygotowaniach naszego dworu do wojny. Przedsięwzięte środki dla uformowania rezerwy wykonane są pomysłnie. Wszakże można zapewnić że nasz dwór z pierwszemi Mocarstwami w najlepszym jest porozumieniu; tego właśnie dowodzi dystynkcyja z iaką przyjmowano, na ostatniey uroczystości koronacyi, posłow Rosyjskiego i Francuzkiego. Oba na tę uroczystość byli wezwani, a gdy pierwszy wymawiał się niemieniem w Presburgu żadnego mieszkania, Cesarz ofiarował własny swój Pałac. Nasz poseł w Paryżu Graf Metternich częste miewa rozmowy z Napoleonem. Cała Monarchia Austryacka ma postać spokojną.

Franciszek I wydał edykt następujący. Już ogłosiłem wiernym poddanym naszym stan skarbu naszego; przełożyłem chęć niezmienną dla ich dobra zmniejszyć liczbę Wiedeńskich bankocetłów. I dla tego nowe podatki na ich wykupienie ustanowiłem. Gdy nie przewidziane potrzeby odkryły się, musiałem one raczej ułatwiać a wykupno papierow zawiesić. Czuję się zatem w obowiązku zapewnić wiernych poddanych, że skoro wydatki przestaną bydź koniecznemi, podatki do pierwszego celu użyte będą. Zdaie się że czas niedaleki w którym do skutku przyprowadzić będzie można pierwsze przedsięwzięcie. Tem czasem aby podwyższyć cenę bankocetłów postanawiam oddać pod hipotekę dobra dziedziczne Gallicyjskie, Czeskie i Niemieckie których prawdziwa wartość sto millionow przenosi